

Kultur / **Bøger**

Kønnet som situation

Simone de Beauvoir.

ANMELDELSE / 09.07.19

Simone de Beauvoir er stadig ligeså intelligent, skarp og uhyggeligt relevant i 2019 som i 1949.

Rosa Skytt Burr

»Feminismedebatten har allerede fået rigelig meget blæk til at flyde, og da den for øjeblikket ser ud til at dø hen, burde man måske skifte emne. Alligevel beskæftiger problemet stadig sindene (...) Er deroverhovedet noget problem? Og i så fald hvilket? Eksisterer der overhovedet kvinder?«

Simone de Beauvoirs ord kunne let være skrevet i dag. For selvom den feministiske filosofi og teori er gået i mange retninger i de 60 år, der er gået, siden Beauvoirs hovedværk *Det andet køn* udkom for første gang i Frankrig, forbliver værket uhyggeligt relevant.

Det 1000 sider lange mammutværk spænder bredt: fra fysiologi, psykoanalyse og antropologi henover antikkens, middelalderens og modernitetens historie til myte, litteratur og filosofi. Den røde tråd findes i værkets titel, *Det andet køn*. Begrebet om den Anden (som Beauvoir i mindre grad også knytter til klasse, race osv.), er værkets udgangspunkt, og Beauvoir undersøger med overlegen intelligens og humor, hvad det vil sige eksistentielt at være den Anden. Hun blotlægger og udfordrer det samfund og den tænkning, der har skabt, legitimeret og selvfølgeliggjort andetgørelsen. Beauvoir mener, at det kvindelige subjekts situation ligger i denne andetgørelse, der bygger på århundredes fortællinger om manden som det neutrale, det universelle, det menneskelige og det rationelle over for kvinden som

det partiske, det specifikke, det dyriske og det følsomme. Manden som subjekt og kvinden som hans objekt.

Det andet køn er sjældent blevet oversat uden problemer. I sin tid mente man, at den engelske udgave skulle gøres mere tilgængelig end den originale franske tekst, hvorfor oversætteren, der i øvrigt ikke var filosof, men professor i zoologi, fjernede mange af Beauvoirs historiske analyser og direkte misforstod filosofiske termer og nuancer (han oversatte f.eks. eksistens med essens). I Danmark udelod man et helt kapitel i den første oversættelse. Først i 2009 fik det engelsksprogede publikum en gennemrevideret version, og her ti år senere har Gyldendal nu endelig genudgivet værket på dansk, hvor det manglende kapitel indgår.

“ Det er bestemt det værd at gøre som den feministiske tænker Toril Moi foreslog: »Lacan vendte tilbage til Freud. Det er på tide, at feminister vender tilbage til Beauvoir.«

Beauvoirs banebrydende greb ligger ikke blot i at anfægte sexismen, men i selve det ikke at tage kvinden (eller manden, for den sags skyld) for givet og stille spørgsmålstegn ved selve køns kategorien. Forud for sin tid beskrev Beauvoir nemlig ikke kønnet som et naturgivet faktum eller en skjult essens, men som en situation. Arven fra dette greb findes overalt i den feministiske tænkning, særligt hos queer-teoretikeren Judith Butler, der i 90'erne førte Beauvoirs kritiske tilgang videre. Butlers forståelse af køn som handling og performativitet er til dels en radikaliserings af de nok mest berømte ord fra *Det andet køn*: »Man fødes ikke som kvinde, man bliver det«. Beauvoirs tænkning føres videre overalt, og det er bestemt det værd at gøre som den feministiske tænker Toril Moi foreslog: »Lacan vendte tilbage til Freud. Det er på tide, at feminister vender tilbage til Beauvoir.«

FAKTA

Simone de Beauvoir,
Det andet køn,

Gyldendal.

